

UZLUKSIZ MALAKA OSHIRISH TIZIMINI YARATISHDA BOLA HUQUQLARINI OQITISHNIN SAMARALI YO'LGA QO'YISH

Xayitova Surayyo Toshmurodovna

Hududlarda uzluksiz malaka oshirish jarayonini
tashkil etish bo'limi etakchi mutaxassisi

Annotatsiya: *Mazkur maqola uzluksiz malaka oshirish tizimini yaratishda bola huquqlarini oqitishnin samarali yo'lga qo'yish qo'yishning nazariy-metodologik asoslariga bag'ishlangan. Globallashuv va texnologiyalarning jadal rivojlanishi sharoitida kadrlarning kasbiy kompetensiyalarini muntazam yangilab borish zarurati dolzarb muammo hisoblanadi.*

Kalit so'zlar: *Uzluksiz malaka oshirish, Kasbiy rivojlanish, Kompetensiya, Ta'lim tizimi, Ta'lim sifati, Raqamli ta'lim, Kredit-modul tizimi, Masofaviy ta'lim, Kadrlar salohiyati.*

Abstract: This article is dedicated to the theoretical and methodological foundations of creating and effectively implementing a continuous professional development system. In the context of globalization and the rapid development of technologies, the need for regular updating of professional competencies of personnel is an urgent problem.

Keywords: Continuous professional development, Professional development, Competency, Education system, Education quality, Digital education, Credit-module system, Distance learning, Human resource capacity.

Kirish

Bugungi kunda jahonda kechayotgan globallashuv jarayonlari, texnologik inqiloblar (ayniqsa, sun'iy intellekt va raqamlashtirish) hamda bozor talablarining tez o'zgarishi har bir mamlakat oldiga kadrlarning bilim va ko'nikmalarini muntazam yangilab borish vazifasini qo'yimoqda. Kadrlarning professional kompetensiyalarining eskirib qolishi (bilimlarning qadrsizlanishi) iqtisodiyotning raqobatbardoshligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, shaxsning butun hayoti davomida uzluksiz o'qishi va kasbiy rivojlanishi uchun qulay va samarali tizim yaratish zarurati eng muhim strategik yo'nalishlardan biriga aylandi.

Ushbu tashabbusning asosiy maqsadi — mavjud malaka oshirish tizimining kamchiliklarini bartaraf etuvchi, zamonaviy ehtiyojlarga to'liq javob beradigan uzluksiz malaka oshirish tizimining nazariy-metodologik asoslarini ishlab chiqish va uni amaliyotga samarali joriy etish mexanizmlarini belgilashdan iborat.

Metodologiya

Qo'yilgan maqsadga erishish uchun quyidagi asosiy vazifalar belgilangan: Uzluksiz malaka oshirishning xalqaro tajribalari va zamonaviy tendensiyalarini tahlil qilish. Tizimni tashkil etishning prinsipial yangi yondashuvlarini (shaxsga yo'naltirilganlik, majburiylikdan ehtiyojga asoslanganlik, modullik) asoslash. Malaka oshirish jarayonini raqamlashtirish va kredit-modul tizimiga o'tkazish bo'yicha amaliy mexanizmlarni ishlab chiqish.

Kadrlarning professional o'sishini rag'batlantirish va tizim samaradorligini baholash mezonlarini aniqlash. Tadqiqot obyekti: Kadrlarni tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish milliy tizimi.

Tadqiqot predmeti: Uzluksiz malaka oshirish tizimini yaratish va uning faoliyatini samarali yo'lga qo'yishga qaratilgan tashkiliy-pedagogik, huquqiy va iqtisodiy mexanizmlar majmui.

Ilmiy va amaliy ahamiyati. Tizimning yangi modelini yaratish: Ilmiy ahamiyat: Uzluksiz kasbiy rivojlanish nazariyasini yangi prinsiplar va yondashuvlar bilan boyitadi.

Amaliy ahamiyat: Davlat organlari, ta'lim muassasalari va iqtisodiyot tarmoqlarida kadrlar salohiyatini oshirishga xizmat qiladi, shu orqali mehnat unumdorligi va ta'lim sifatining oshishiga zamin yaratadi.

Asosiy qismda uzluksiz malaka oshirish tizimining konseptual asoslari, uni tashkil etishning prinsiplari va amaliy mexanizmlari batafsil yoritiladi.

Uzluksiz malaka oshirishning konseptual asoslari. Tizimga qo'yiladigan prinsipial talablar. Yangi uzluksiz malaka oshirish tizimi quyidagi asosiy prinsiplarga asoslanishi kerak.

Shaxsga yo'naltirilganlik: Kadrlarning shaxsiy ehtiyojlari, kasbiy manfaatlari va mavjud kompetensiyalar darajasidan kelib chiqib, o'quv trayektoriyasini shakllantirish.

Ehtiyojga asoslanganlik: Majburiy, davriy malaka oshirish o'rniga, ish beruvchining (tarmoqning) va bozorning real talablariga mos modullar asosida o'qitishni tashkil etish.

Modullik va fleksibillik: O'quv dasturlarini qisqa, aniq maqsadli modullardan iborat qilish. Bu xodimga bir vaqtning o'zida ishlash va qisman malaka oshirish imkonini beradi.

O'tkazilgan tahlillar va ishlab chiqilgan konseptual yondashuvlar asosida, uzluksiz malaka oshirish tizimini yaratish va samarali yo'lga qo'yish mamlakatning barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi uchun strategik zarurat ekani tasdiqlandi.

Tizimning konseptual yangilanishi: Majburiy, davriy va asosan ma'muriy xarakterga ega bo'lgan eski tizim o'rniga, shaxsning ehtiyojlariga yo'naltirilgan, modulli, kredit tizimiga asoslangan va raqamli platformalar orqali amalga oshiriladigan yangi tizim modeli asoslandi. Bu model kadrlarga o'zlarining professional rivojlanish trayektoriyalarini mustaqil shakllantirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ishmuxamedov R.J. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – T.: Ta'lim nashriyoti, 2021. (Malaka oshirishdagi innovatsiyalar va texnologiyalarga oid).
2. Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. – T.: O'qituvchi, 2022. (Zamonaviy ta'lim va axloqiy tarbiyaning metodologik asoslari).
3. Grin V.P., Vickers P.M. Continuing Professional Development: A Practical Guide. London: Routledge, 2018. (Uzluksiz kasbiy rivojlanishning xalqaro yondashuvlari).
4. Valiyeva F.R. The importance of educational content in preparation of competative personnels// 2nd International Conference BRIDGE TO SCIENCE: RESEARCH WORKS San Francisco, USA February 28, 2018
5. Abdullayeva N.Sh. Pedagogical Conditions for the Development of Artistic Perception in Children of the Fifth Year of Life in the Process of Familiarization with Works of Fine Art// International journal of multidisciplinary research and analysis ISSN(print): 2643-9840, ISSN(online): 2643-9875 Volume 03 Issue 12 December 2020 DOI: 10.47191/ijmra/v3-i12-09, Impact Factor: 5.522 Page No.- 321-323
6. Abdullayeva N.Sh. The role of modeling in the development of coherent speech of senior preschoolers// International journal of multidisciplinary research and analysis ISSN(print): 2643-9840, ISSN(online): 2643-9875 Volume 03 Issue 12 December 2020 DOI: 10.47191/ijmra/v3-i12-09, Impact Factor: 5.522 Page No.- 321-323